

Received: 28 August 2024

Revised: 31 October 2024

Accepted: 7 November 2024

THE EVALUATION OF TOURISM POTENTIAL FOLLOWING THE TRAIL OF KING MONGKUT IN PRACHUAPKHIRIKHAN

Kositsutthason BONGBUT¹, Seri WONGMONTHA¹, Jusana TECHAKANA²
and Nuttharin PARIWONGKHUNTORN^{1*}

1 University of Phayao, Thailand; 65160244@up.ac.th (K. B.); seri.wo@up.ac.th (S. W.);
nuttharin.pa@up.ac.th (N. P.) (Corresponding Author)

2 King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Thailand; jusana.t@fba.kmutnb.ac.th

Handling Editor:

Professor Dr.Duangduen BHANTHUMNAVIN National Institute of Development Administration, Thailand

(This article belongs to the Theme 1: Humanities & Social Sciences for Sustainability)

Reviewers:

1) Associate Professor Dr.Panuwat PHAKDEE-AUKSORN Prince of Songkla University, Thailand

2) Dr.Dalivanh SIRISACK Souphanouvong University, Lao PDR.

3) Dr.Supot THAISURIYA Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand

Abstract

This study was conducted to evaluate the potential for tourism along the historical path of King Mongkut in Prachuapkhirikhan through qualitative research methods. The research involved in-depth interviews and assessments related to the tourism potential of this region, utilizing insights from 20 experts. The findings indicate that the tourist attractions associated with King Mongkut in Prachuapkhirikhan possess diverse potential and play a significant role in promoting cultural and historical tourism. Expert interviews and assessments reveal that attractions with high potential primarily include key historical and cultural sites associated with His Majesty's royal duties. The enhancement of these tourist attractions should prioritize fostering collaboration among the government, private sector, and local communities. Additionally, it is essential to develop effective marketing and public relations strategies to attract visitors.

Keywords: Tourism Potential, King Mongkut, Prachuapkhirikhan, Cultural and Historical Tourism

Citation Information: Bongbut, K., Wongmontha, S., & Techakana, J. (2025). The Evaluation of Tourism Potential Following the Trail of King Mongkut in Prachuapkhirikhan. *Thai Interdisciplinary and Sustainability Review*, 14(1), Article 7. <https://doi.org/10.14456/tisr.2025.7>

การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โฆษิตสุทธธรร บงศ์บุตร¹, เสรี วงษ์มณฑา¹, ชุษณะ เตชคณา² และ ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร^{1*}

1 มหาวิทยาลัยพะเยา; 65160244@up.ac.th (โฆษิตสุทธธรร); seri.wo@up.ac.th (เสรี);

nuttharin.pa@up.ac.th (ณัฐรินทร์) (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

2 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ; jusana.t@fba.kmutnb.ac.th

บรรณาธิการผู้รับผิดชอบบทความ:

ศาสตราจารย์ ดร.ดุจเดือน พันธมนาวิน

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

(บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหัวเรื่องที่ 1: มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อความยั่งยืน)

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้พิจารณาบทความ:

1) รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภัคดีอักษร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2) อาจารย์ ดร.ดาริวัน ศิริศักดิ์

มหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ ประเทศลาว

3) อาจารย์ ดร.สุพจน์ ไทยสุริยะ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 20 ท่าน ผลการวิจัยพบว่าแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีศักยภาพที่หลากหลายและมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ จากการสัมภาษณ์และการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยอมรับว่ามีศักยภาพสูง ได้แก่ สถานที่ประวัติศาสตร์สำคัญและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจของพระองค์ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวควรมุ่งเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการจัดทำแผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ: ศักยภาพการท่องเที่ยว, พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

ข้อมูลการอ้างอิง: โฆษิตสุทธธรร บงศ์บุตร, เสรี วงษ์มณฑา, ชุษณะ เตชคณา และ ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร. (2568).

การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

สหวิทยาการและความยั่งยืนปริทรรศน์ไทย, 14(1), บทความที่ 7. <https://doi.org/10.14456/tisr.2025.7>

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช (รัชกาลที่ 4) ทรงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำประเทศไทยเข้าสู่ยุคใหม่ด้วยการส่งเสริมการศึกษาและวิทยาศาสตร์ รวมถึงการดำเนินพระราชกรณียกิจหลายประการที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาประเทศ พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนหลายพื้นที่ในประเทศไทย ซึ่งทำให้เกิดสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระราชประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในปัจจุบัน หนึ่งในพื้นที่เหล่านี้คือจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อันเกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ 4 (สำนักพระราชเลขานุการ, 2547; 2551)

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ถือเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ไม่เพียงแต่สร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น แต่ยังช่วยสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังขาดการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้อย่างเป็นระบบ เพื่อวางแผนทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น (กรมศิลปากร, 2544; 2547)

การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อวางแผนทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางดังกล่าว ผลการวิจัยคาดว่าจะช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น ส่งเสริมความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญ การพัฒนาการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทรัชกาลที่ 4 ในประจวบคีรีขันธ์นี้จะสามารถสร้างประโยชน์ทั้งในด้านการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ในเวลาเดียวกัน

การวิจัยนี้มีความสำคัญเนื่องจากจะเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้มีความยั่งยืนมากขึ้น ผ่านการศึกษาศักยภาพที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทรัชกาลที่ 4 ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม (ปรีดี พิศภูมิวิถิ, 2562) การนำเสนอแนวทางการพัฒนายังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อื่นๆ ในประเทศไทยได้เช่นกัน

ดังนั้น บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากนี้ การวิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และเผยแพร่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง การท่องเที่ยวในเส้นทางนี้ไม่เพียงแต่ส่งเสริมเศรษฐกิจในท้องถิ่น แต่ยังช่วยสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในท้องถิ่น และสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความสำคัญในการระบุและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

การศึกษาโดย Yu et al. (2023) อธิบายถึงความจำเป็นในการสร้างกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งต้องใช้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความสนใจของนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมการเดินทาง การสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิภาพจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น นอกจากนี้ ปฐมพงศ์ กุ๊กแก้ว และ เอกลักษณ์ สงวนแสง (2563) ยังเสนอว่าการทำความเข้าใจลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวจะช่วยสร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำสำหรับนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวตามแนวคิด (6W1H) นำมาวิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่สนใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงตามเทรนด์ดิจิทัลและความนิยมที่รวดเร็ว โดย

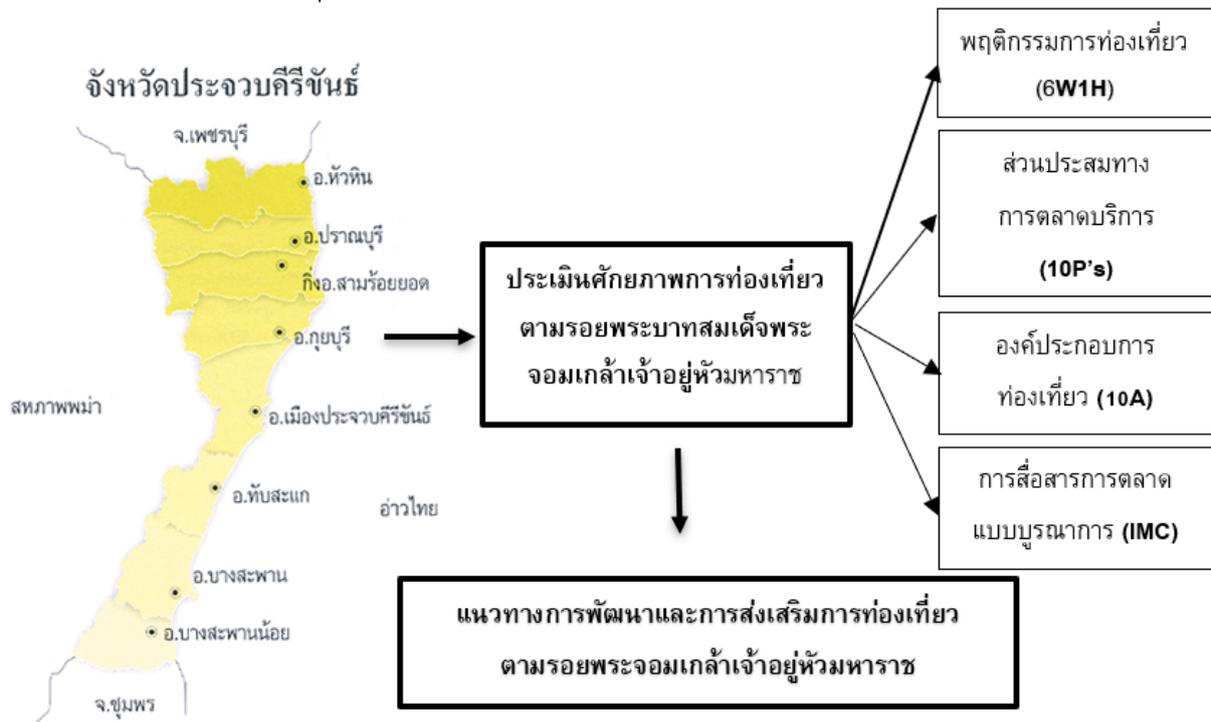
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

งานวิจัยของ Keller & Kotler (2022) และ ภรภัตสรณ์ ชุมพล (2561) เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยว สำหรับ แนวทางการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มการรับรู้และความสนใจของนักท่องเที่ยว นฤตม ต่อเทียนชัย และ วิชิต อุ๋อัน (2567) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน และ ธนิชชา ชัยชัชวาลประทีป และ ชวลีย์ ณ ถกลาง (2562) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพื่อรักษาความเป็นเมืองเป้าหมาย

ดังนั้นการศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวให้มีความน่าสนใจและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ "ประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์" เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พิจารณาความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในการพัฒนากลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับปรุงถนน เส้นทางเข้าถึง การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ และการฟื้นฟูสถานที่สำคัญ รวมถึงการเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยจะนำไปกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับจังหวัด รวมถึงการปรับปรุงถนนและเส้นทางเข้าถึง การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ ๆ และการฟื้นฟูสถานที่สำคัญ การเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียงเพื่อเพิ่มความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวจะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้มีความเป็นที่รู้จัก จากที่ได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบการวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและทฤษฎีการจัดการปลายทางในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว (กาญจนาพร ไตรภพ และ พิเศษ ชัยดิเรก, 2563) รวมถึงการวางแผนและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐบาล ทฤษฎีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนช่วยสร้างกลยุทธ์ที่รักษาทรัพยากรและวัฒนธรรม ขณะที่ทฤษฎีการจัดการปลายทางมุ่งเน้นการวางแผนและการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและดึงดูดนักท่องเที่ยว การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐบาลเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสำเร็จของโครงการท่องเที่ยว สามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ดังกล่าว สามารถอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก การออกแบบการวิจัย กรณีศึกษา (Case Study) ศึกษาเชิงลึกของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เฉพาะ เพื่อให้เข้าใจถึงบริบทและศักยภาพอย่างละเอียด โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลจากเอกสารทางราชการ สิ่งพิมพ์ และรายงานการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษาและกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลนี้ช่วยให้เราเข้าใจบริบทของแหล่งท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น สำหรับใช้ในการการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและประเมินศักยภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ 20 ท่าน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์

การเลือกพื้นที่

คณะผู้วิจัยที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิของโครงการได้ระบุพื้นที่ในการศึกษาสำหรับการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ดังนี้ (1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช และมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว (2) เป็นพื้นที่ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชทรงเคยเสด็จพระราชดำเนินและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ (3) มีเรื่องราวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (4) แหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพและควรได้รับการสนับสนุนเพื่อให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

การคัดเลือกพื้นที่ในการเก็บข้อมูลเน้นที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิด แวนดาเลน (Van Dalen, 1979; พรรณี สวนเพลง และคณะ, 2561) โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างจากการดำเนินตามรอยพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชประมาณ 4 หน่วย ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 3 ภาคส่วน รวมทั้งสิ้น 20 คน ได้แก่ กลุ่มผู้แทนภาครัฐ จำนวน 13 คน, กลุ่มผู้แทนภาคเอกชน จำนวน 4 คน และกลุ่มผู้แทนชุมชน จำนวน 3 คน แต่ละกลุ่มมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลายด้านเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสัมภาษณ์ได้ข้อมูลเชิงลึกและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การอภิปรายเกี่ยวกับข้อคิดที่อาจเกิดขึ้นและวิธีการลดผลกระทบของอคติจะช่วยให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือ **เก็บรวบรวมข้อมูล**

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง ขนาดตัวอย่าง 20 คนได้รับการเลือกโดยการสัมภาษณ์ จะใช้เวลาประมาณ 60-90 นาที และมุ่งเน้นไปที่คำถามเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากเพียงพอในการบรรลุข้อมูลที่ครบถ้วนและการอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โดยพัฒนาข้อคำถามจาก “คู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์” (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557) เพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระราชกรณียกิจ โดยมีข้อคำถามที่ครอบคลุมถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามรอยพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide) ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับศักยภาพและความท้าทายของแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3) แบบบันทึกการลงพื้นที่ (Field Observation Record) ใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการลงพื้นที่จริง เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการบริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามรอยพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4) เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study): เอกสารที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เช่น ข้อมูลจากเอกสารทางราชการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบด้วย

1) การจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Coding) เริ่มต้นด้วยการจัดหมวดหมู่ข้อมูลหรือประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้การโค้ด (Coding) เพื่อระบุหัวข้อหลักที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช

2) การสังเคราะห์ข้อมูล (Data Synthesis) สังเคราะห์ข้อมูลจากหมวดหมู่ต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความสำคัญของแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเปรียบเทียบความคิดเห็น หรือข้อสรุปจากผู้ทรงคุณวุฒิ 20 ท่าน และการตรวจสอบความสอดคล้องของการเข้ารหัส และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือระหว่างผู้เข้ารหัส (Inter-Coder Reliability)

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

3) การตีความข้อมูล (Interpretation) นำข้อมูลที่ผ่านมาการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วมาตีความเพื่อสรุปผลการวิจัย โดยเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระราชกรณียกิจในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4) การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย (Content Validity) ได้รับการยืนยันผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และยังใช้วิธีการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยการใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) การตรวจสอบโดยสมาชิก (Member Checking) และการอภิปรายกลุ่ม (Peer Debriefing)

ภาพที่ 2 การดำเนินงานวิจัยซึ่งมีการสัมภาษณ์ สังเกต และประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ผลการวิจัย

การศึกษาการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่สำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ 20 ท่าน แสดงถึงความต้องการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการสื่อสารการตลาดที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

ด้านพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว (6W1H)

การศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว (6W1H) ได้แก่ Who, What, Where, When, Why, และ How พบว่าแนวคิดพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวสะท้อนถึงความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่สนใจในเรื่องราวประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมถึงความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จากข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็น สนับสนุนพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวนี้ โดยชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ที่ดี สามารถเพิ่มความน่าสนใจและการเยี่ยมชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's)

ด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) พบว่าแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว หากมีการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ (Product), ราคา (Price), สถานที่ (Place), การส่งเสริมการขาย (Promotion), และการจัดการบริการ (Process) อย่างมี

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

ประสิทธิภาพ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการปรับปรุงการบริการ จะเป็นการช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น

องค์ประกอบการท่องเที่ยว (10A)

ข้อมูลการสัมภาษณ์ ระบุว่าแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช มีศักยภาพสูง โดยเฉพาะในด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attractions) และความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibility) พบว่าการพัฒนาด้านนี้จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ดีขึ้น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายและน่าสนใจ ล้วนให้ความสำคัญของการพัฒนาและการจัดการที่ดีในด้านการจัดการองค์ประกอบการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว

การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC)

การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) เป็นอีกหนึ่งด้านที่ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แสดงความคิดเห็นว่าการประชาสัมพันธ์และการตลาดที่มีการวางแผนอย่างดี สามารถช่วยเพิ่มการรับรู้และความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ การใช้กลยุทธ์การตลาดที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจะเป็นกุญแจสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ในอนาคต

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว: แหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญ รวมถึงความงดงามทางธรรมชาติที่น่าสนใจ ซึ่งรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช เช่น พระราชวัง วัด และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของพระองค์ ซึ่งเป็นจุดดึงดูดที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พื้นที่ธรรมชาติที่งดงาม เช่น ทะเล ภูเขา หรือสวนสาธารณะที่มีทิวทัศน์สวยงาม ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสความงามของธรรมชาติและพักผ่อนจากความวุ่นวายของชีวิตเมือง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มีความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อมีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น การจัดทำแคมเปญการตลาด การสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในสื่อสังคมออนไลน์ และการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

นอกจากนี้ การพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ รวมถึงการสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การจัดทัวร์เชิงประวัติศาสตร์ การนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมทางธรรมชาติ จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจ และกระตุ้นให้มีการเดินทางเข้ามาในพื้นที่นี้มากยิ่งขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีการพัฒนาและการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพและความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน ดังนั้นศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว การส่งเสริมประชาสัมพันธ์และการพัฒนาความร่วมมือจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

ด้านการบริหารจัดการ: ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการเพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น บ้ายข้อมูลและระบบนำทาง นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยส่งเสริมการจัดการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน การวางแผนการจัดการที่ดีจะช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถรักษาคุณภาพและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อการจัดการที่ยั่งยืนยังเป็นอีกหนึ่งข้อเสนอที่ได้รับการเน้นย้ำ การทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ, เอกชน, และชุมชนท้องถิ่นสามารถส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยการแลกเปลี่ยน

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

ทรัพยากรและความรู้จากแต่ละฝ่ายสามารถนำไปสู่การพัฒนาโครงการที่มีความสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของพื้นที่ การบริหารจัดการที่ดีควรเน้นที่การสร้างแผนการจัดการที่ครอบคลุมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การเพิ่มโอกาสในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และผู้ให้บริการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับการให้บริการและสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว การใช้เทคโนโลยีในการจัดการและการติดตามผลการดำเนินงานเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวางแผนการบริหารจัดการที่ดีจะช่วยให้สามารถจัดการกับความท้าทายที่เกิดขึ้นในกระบวนการท่องเที่ยวและทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว: ผู้ทรงคุณวุฒิเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ควรเป็นเป้าหมายหลักในการวางแผนและดำเนินการ เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้หลากหลายกลุ่ม การพัฒนาที่พักและบริการที่เกี่ยวข้องควรครอบคลุมทั้งการขยายพื้นที่และการปรับปรุงคุณภาพ เพื่อให้เกิดประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีและสร้างความพึงพอใจที่ยั่งยืน ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยือนอีกในอนาคต

นอกจากนี้ การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบการคมนาคม บ้ายข้อมูล และบริการช่วยเหลืออื่นๆ ถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวสะดวกสบายและปลอดภัยมากขึ้น การจัดระบบการจัดการที่ดีจะช่วยลดปัญหาความแออัดและความไม่สะดวกในการใช้บริการ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเพลิดเพลินกับประสบการณ์ท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ การวางแผนการพัฒนาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบและมีการเตรียมการล่วงหน้าเพื่อตอบสนองความต้องการในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การมีความพร้อมในด้านนี้จะช่วยเสริมสร้างความน่าสนใจและความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว และทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มุ่งเน้นไปที่นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมถึงชุมชนท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจของพระองค์ได้รับการคัดเลือก เนื่องจากมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมสูง การท่องเที่ยวลักษณะนี้สามารถดำเนินการได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูการท่องเที่ยวหลักที่มีกิจกรรมพิเศษหรือเทศกาลที่เกี่ยวข้องเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวจะเน้นการจัดกิจกรรมพิเศษ การประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ครบถ้วน และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวในวงกว้าง

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวนี้มีศักยภาพสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ 20 ท่าน ชี้ให้เห็นถึงความต้องการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการสื่อสารการตลาดที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวตามแนวคิด (6W1H) พบว่าแนวคิดนี้สะท้อนถึงความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่สนใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมถึงความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้อาจไม่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางการตลาดที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเทรนด์ดิจิทัลและความนิยมที่รวดเร็ว ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ที่ดี สามารถเพิ่มความน่าสนใจและการเยี่ยมชมได้

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Yu et al. (2023) และ ปฐมพงศ์ กุ๊กแก้ว และ เอกลักษณ์ สงวนแสง (2563) ที่เน้นการทำความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และการพัฒนากลยุทธ์การตลาดที่ครอบคลุม

การวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยว (10A) พบว่าแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชมีความหลากหลายและน่าสนใจ โดยเฉพาะในด้านสิ่งดึงดูดและความสะดวกในการเข้าถึง แต่สิ่งที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมคือความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก และการรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Keller & Kotler (2022) และ ภรภัสสรณ์ ชุมพล (2561) ที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยว

การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ถือเป็นกุญแจสำคัญในการเพิ่มการรับรู้และความสนใจของนักท่องเที่ยว การใช้กลยุทธ์การตลาดที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวในอนาคต อย่างไรก็ตาม ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบในการเลือกช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดการสร้างควมสับสนให้กับนักท่องเที่ยวและสามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคดิจิทัลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤตม ต่อเทียนชัย และ วิชิต อุ๋อัน (2567) และ ธนัชชา ชัยชัชวาลประทีป และ ชวลีย์ ณ ถลาง (2562) ที่กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อรักษาความเป็นเมืองเป้าหมาย

สรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวตามรอยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้านความดึงดูดใจทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การประชาสัมพันธ์ และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น แต่ควรพิจารณาปรับกลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับเทรนด์ดิจิทัลและความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ที่พักและร้านอาหาร ควรมีการเพิ่มจำนวนที่พักและร้านอาหารที่มีคุณภาพ พร้อมกับการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการเยี่ยมชมที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้จะช่วยให้การท่องเที่ยวในพื้นที่มีความสะดวกสบายและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น ควรมีการพัฒนาระบบการคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักและสถานที่สำคัญ เช่น การปรับปรุงถนนเส้นทาง การเพิ่มบริการขนส่งสาธารณะ และการติดตั้งป้ายข้อมูลเพื่อให้การเดินทางเป็นไปอย่างราบรื่น
- 2) ควรมีการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อวางแผนและดำเนินการด้านการตลาดและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณ รัฐควรสนับสนุนการลงทุนในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวผ่านโครงการร่วมทุน หรือการให้เงินสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อกระตุ้นการพัฒนาและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ลงทุน
- 3) การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ควรมีการจัดทำกลยุทธ์การตลาดที่ครอบคลุมและมีความชัดเจนในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น การใช้สื่อดิจิทัล การจัดกิจกรรมพิเศษ และการจัดทำแคมเปญการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อยกระดับการให้บริการและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มาเยือน
- 4) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรมีการวางแผนและดำเนินการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาโครงการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่น และควรมีการเสริมสร้างความรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนมีบทบาทในการดูแลรักษาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแนวทางที่ยั่งยืน

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การทำความเข้าใจในความหลากหลายของพื้นที่ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้อง ศึกษาความหลากหลายของภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น การวิจัยเชิงลึกจะช่วยระบุความต้องการเฉพาะและปรับกลยุทธ์ให้เหมาะสม
 - 2) การติดตามผลกระทบของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในระยะยาว การวิจัยควรมุ่งเน้นการประเมินผลของการพัฒนา เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์และมาตรการตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลง
 - 3) การใช้ วิจัยเชิงปริมาณจะช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความชัดเจนและเชื่อถือได้ ซึ่งจะสนับสนุนการกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 4) การศึกษานโยบายการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะช่วยให้การพัฒนา แนวทางนโยบายมีความสอดคล้องกับความต้องการและความเป็นจริงของพื้นที่ ส่งผลให้การพัฒนาทั้งด้านการท่องเที่ยวและการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 5) การพัฒนาวิธีการสอนที่เชื่อมโยงกับ วัฒนธรรมท้องถิ่นจะช่วยสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ทำให้การศึกษาเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นและส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรม
- ดังนั้น การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการศึกษาในพื้นที่ตามรอยพระราชกรณียกิจมี ความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2544). *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- กรมศิลปากร. (2547). *พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). *คู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์*. สืบค้นจาก www.dot.go.th/storage/ebooks/February2019/PLpogKmbYidrDzxTZ5K1.pdf.
- กาญจนาพร ไตรภพ และ พิเศษ ชัยดิเรก. (2563). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 6(1), 110-127.
- ธนัชชา ชัยชัชวาลประทีป และ ขวลิษฐ์ ณ ถลาง. (2562). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อดำรงรักษาความเป็นเมืองเป้าหมายของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 9(2), 103-111.
- นฤตม ต่อเทียนชัย และ วิชิต อุ่ออัน. (2567). การสร้างแบบจำลองของการสื่อสารการตลาดดิจิทัลแบบบูรณาการกับการตัดสินใจซื้อ. *วารสาร มจร. การพัฒนาสังคม*, 9(1), 43-57.
- ปฐมพงศ์ กุ๊กแก้ว และ เอกลักษณ์ สงวนแสง. (2563). การวิเคราะห์ศักยภาพของตลาดสามชุกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 15(2), 68-76.
- ปรีดี พิศภูมิวิที. (2562). พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอกสมัยรัชกาลที่ 4: การใช้งานและความเปลี่ยนแปลง. *วารสารมานุษยวิทยา*, 2(1), 119-170.
- พรรณี สวนเพลง, นวนันท์ ศรีสุขใส และ ปณิชา ตันสุตติขล. (2561). ศักยภาพการท่องเที่ยวตามรอยโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9. *Veridian E-Journal, Silpakom University*, 11(3), 2724-2739.

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

ภรภัตสรณ์ ชุมพล. (2561). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดลพบุรี*.

สารนิพนธ์ การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักกราชเลขาธิการ. (2547). *สถิติประพาสต้น ร.ศ.125*. กรุงเทพฯ: สำนักกราชเลขาธิการ.

สำนักกราชเลขาธิการ. (2551). *พระบรมราชาธิบายเรื่องสามัคคี*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักกราชเลขาธิการ.

Keller, K., & Kotler, P. (2022). Branding in B2B firms. In *Handbook of Business-to-Business Marketing* (pp. 205-224). Massachusetts: Edward Elgar Publishing.

Van Dalen, D. (1979). *Understanding Educational Research*. New York: McGraw-Hill.

Yu, P., Lertcharnrit, T., & Smith, G. (eds.). (2023). *Heritage and Cultural Heritage Tourism: International Perspectives*. Berlin: Springer.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).